

בעקבות מחבלים

רס"נ אברהם

מאז מלחמת ששת-הימים מתנהלת ברחבי רצועת עזה לחימה השונה במהותה ובאופיה מכל צורות הלחימה שצה"ל התנסה בהן. במשך כארבע וחצי שנים נסתכמה לחימה זו בשלל עגום — עשרות נפגעים משני הצדדים ומאות פיגועים שונים. צה"ל נאלץ כאן להילחם במחבלים הפועלים בשטח שאוכלוסייתו עוינת אותנו. במשך כל אותה עת נוסו ברצועת עזה שיטות לחימה שונות, ועד לתקופה האחרונה — ללא הצלחה.

מאז קיץ 1971 גיבש צה"ל דפוסי-לחימה חדשים, שהביאו לתוצאות מרשימות ולהתמוטטות מערכת החבלה והטירור ברצועה.

האוכלוסיה

ברצועה כ-300,000 תושבים. קיימות שלוש קבוצות עיקריות של תושבים:

- א. תושבים ותיקים • אוכלוסיה זו בעלת אופי כפרי בעיקרה וכוללת גם תושבי ערים ועיירות שהתגוררו ברצועה לפני מלחמת-הקוממיות.
- ב. פליטים • קבוצה זו הגיעה לרצועה במשך מלחמת-הקוממיות ומתגוררת ברובה במחנות הפליטים הרבים הפזורים ברצועה.
- ג. בדואים • מספרם ברצועה מועט, והם מתגוררים בעיקר בדרום הרצועה ובצפון סיני.

הזדהות האוכלוסיה עם פעילות המחבלים

אוכלוסיית הרצועה הזדהתה מאז ומתמיד עם פעילות המחבלים. לים. מתוך האוכלוסיה שברצועה — ותיקים, פליטים ובדואים — התגייסו רבים לארגוני המחבלים. התושבים סייעו למחבלים במזון, במחסה, בתרופות ובכל עזרה אחרת שנדרשה מהם. אכן, לעתים הושגה עזרה זו תחת איום בנשק או בהפעלת אמצעי טירור, אבל בפועל קיבלו המחבלים את סיוע האוכלוסיה. האוכלוסיה השתתפה השתתפות פעילה עם המחבלים בהפגנות, בידוי אבנים ובאישיותיהם פעולה עם מוסדות-השלטון הישראליים.

אופי פעילות האויב

- פעילות האויב ברצועה היא אחידה באופיה ומתרכזת בתחומים הבאים:
- א. ירי וזריקת רימונים על כוחות צה"ל או על אזרחים ישראלים הנעים ברצועה ופועלים בה.
 - ב. פיגועים ביעדים בלתי-מוגנים — עמודי חשמל, שנאים, תחנות דלק וכיוצא באלה.
 - ג. הפעלת אמצעי טירור נגד האוכלוסיה האזרחית ורצח „משתפי פעולה" עם השלטון הישראלי.
 - ד. התארגנות על-ידי גיוס מחבלים חדשים, הכנת מקומות מחסה ומסתור וגיוס כספים.
- המחבלים פועלים בדרך-כלל כאשר אין חשש להתנגשות עם זרועות הביטחון. מבחינת דרכי-פעולה אין פעילותם של

בכל הערכת-מצב צבאית קיימים גם לגבי הרצועה שני גורמי היסוד של הערכת-המצב, שלא הכרתם אי-אפשר להבין את הלחימה ברצועה:

- הקרקע עליה נערכת הלחימה.
- האוכלוסיה — האויב בו נלחמים.

הקרקע

רצועת עזה היא המשכה של שפלת החוף. אורך הרצועה כ-40 ק"מ ורוחבה הממוצע 8—12 ק"מ. ניתן לחלק את הרצועה לשני תאי קרקע עיקריים:

- א. רצועת החוף • מתחילה בצפון הרצועה, בחולות ארז, ונמשכת עד לדרומה. היא צרה בצפון הרצועה והולכת ומתרחבת בדרומה. הדיונות מקשות על תנועה ברכב וגם התנועה ברגל אינה קלה. משובצים בהן בדלילות פרדסים קטנים, מטעי תמרים, אוהלי בדואים ובקתות דייגים (ראה תצלום).
- ב. פנים הרצועה • איזור זה מתחיל ב„קו הירוק" בצפון הרצועה ונמשך במקביל לו ממזרח לקו הדיונות עד לדרומה. הוא רחב בצפון והולך וצר בדרום, ליד רפיח הוא נעלם לגמרי ומפנה מקומו לשטחים פתוחים ולדיונות. מרבית השטח באיזור זה בעל תכנית צפופה של מטעים ופרדסים ומשובצים בו ישובים ומחנות-פליטים. התצפית בו מוגבלת והתנועה בין הפרדסים המבותרים במשוכות צבר ושיחי שיטים — קשה (ראה תצלום).

לנוחות ההסבר ניתן לחלק את הרצועה גם חלוקה אחרת:

- א. האיזור הצפוני • מ„הקו הירוק" ועד לואדי סלקה.
- ב. האיזור הדרומי • מואדי סלקה ועד לכביש כרם-שלום — נחל דקלה.

השטח הבנוי

השטח הבנוי ברצועת-עזה צפוף מאוד, ובעיקר מחנות הפליטים; זהו סבך של סמטאות ומבנים הנוגעים זה בזה; לדוגמה: במחנה ג'בליה מרוכזים כ-30 אלף תושבים בכ-4,000 בתים על שטח של קילומטר רבוע. הערים ברצועה אינן שונות באופיין ממחנות הפליטים, להוציא שכונות מועטות של בעלי אמצעים.

ארגוני המחבלים ברצועה דומה לפעילות ארגונים הלוחמים נגד השלטון בויאט-נאם או באירלנד. היעדים לפיגוע או לתקיפה נבחרים על-ידי הפיקוד המקומי בשטח; למעשה מחליטה כל חבורת מחבלים בנפרד מה יהיו יעדי התקיפה או הפיגוע שלה. לעתים הפיגועים והתקיפות הם תוצאה של הנעה אישית, כגון — נקמה על פגיעה בחבר-חבלן. בחלוקה גסה יצוין, שבצפון הרצועה רבו הפיגועים לעומת דרומה. ואילו בדרום הרצועה רבים מקרי המיקוש בהשוואה למספר המיקושים בצפונה.

המחבלים — שגרת החיים

המחבלים פועלים בדרך-כלל בחבורות קטנות — 6-7 אנשים בחבורה; הבסיס-המוצק נמצא במקום המגורים — העיר, הכפר, מחנה הפליטים או האיזור שבו הם מתגוררים. לחבורה זו יש בדרך-כלל בונקר-פיקוד מרכזי בפרדס או בשטח-בנוי, ומספר בונקרים נוספים למילוט ולהסתרת נשק. הבונקרים נתמכים על-ידי בתי סיעונים המוכנים — לעתים מרצון ולעתים מאונס — לספק שירותים שונים כגון: מזון, מים ותרופות. שגרת-החיים קשורה קשר הדוק לעונות השנה. בקיץ מתרכזים החיים בשטח הפתוח ובפרדסים ואילו בחורף מצטמצמת הפעילות לשטח הבנוי, בשל קשיי השקיה בגשם ובקור בשטח הפתוח.

פעילות צה"ל

עד חודש מאי אשתקד, בערך, פעל צה"ל ברצועה בשיטות שלא העלו הצלחה רבה. המחבלים הסתובבו בגלוי עם נשקם במחנות הפליטים, הטילו טירור ופחד על האוכלוסייה, רצחו ואנסו בלי להיענש והאוכלוסייה האזרחית שיתפה עמם פעולה ללא סייג. מצב פרוץ זה הגיע לשיאו בתקופה בה נרצחו שני ילדי אריון במבואות עזה. אז גובשה שיטה חדשה, שהביאה לתחילת הקץ לטירור ולפעילות המחבלים ברצועה.

גרילה נגד טרור

הגדרה זו החלה נשמעת תכופות בעת האחרונה ומסכמת

את השיטה לפיה פועל צה"ל. שיטה זו התבססה על ההנחות הבאות:

א. איכות הלוחם הערבי ויכולתו לעמוד בלחץ מתמיד נופלות מאיכותו ומיכולתו של הלוחם הישראלי.

ב. כדי להכות במחבלים בכל מקום שבו הם נמצאים יש לה-רוג מהבסיסים ולהיכנס לשטחים — הוה-אומר ללב מחנות הפליטים, למרכז השכונות העירוניות, לפרדסים ולשטחים הפ-תוחים.

ג. יש לבודד את המחבלים מהבסיס-המוצק שלהם, היינו מהאוכלוסייה האזרחית, ולסגור בפניהם את הקשר למקורות הנשק, המזון והסיוע הניתנים על-ידי תושבי הרצועה והמג-יעים מחוץ לרצועה (בסירות מארצות שכנות ובחדירות דרך הערבה וסיני).

על-פי הנחות אלה התפתחה שיטת פעולה, שהתבססה בעיקר על הנקודות הבאות:

א. פיזור הכוח במאחזים, בתוך מחנות הפליטים ובפרדסים וכניסה לפרדסים ולשטח בנוי במספר גדול של חוליות כדי ליצור מגע רצוף עם המחבלים ולהשמידם.

ב. הפעלת גורם ההפתעה בתפעול הכוחות, ותכניות חדשות לבקרים ובלתי-שגרתיות, שונות זו מזו, כדי לבלבל את האויב, להטעותו ולהפתיעו.

ג. עבודות הכנה לפעילות זו — פריצת דרכים בתוך מחנות הפליטים, סילוק משוכות צבר ושיחי שיטים להקלת התנועה, פריצת דרכי בדיקה וגידור בטחוני במקומות הצורך. לשם כך דרושים:

א. איסוף ידיעות, עיבודן והזרמת החומר המעובד לכוחות.

ב. הכנת עזרים לפעולה — מפות, תצלומים, מפות תצלום, איכון מכסימלי של יעדים והזרמת החומר לכוחות.

ג. ניתוח מהימן ומהיר של אירועים, עריכת מחקרים, הערכת פעילות אויב ומהלכיו הצפויים.

יש לזכור שלגורם הזמן נודעת חשיבות מכרעת. לדוגמה, ידיעה המספרת על הימצאות מחבלים ביעד מסוים מחייבת: א. בדיקה מיידית של מהימנות הידיעה. ב. איכון מדויק של היעד. ג. העברה מיידית של ההוראה והפרטים לכוחות לתכנון וביצוע.

כל אלה הם תנאי לתכנונו של המפקד בשטח ולביצוע פעולותיו.

תרגום מכתב שנמצא בכליו של מחבל, שנהרג עם שלושה מחבלים נוספים במחנה הפליטים ג'בליה ב-22 באוקטובר 1971.

„הנני מודיעך חבר (—) שכאשר יצאתי עם החבר (—) אל האיזור שהודעתני לך עליו, בילינו שם שבוע, כאשר ישבנו בבית ראיתי פתאום

אשה שלא הכרנו אותה. אמרתי לחבר (—): רצינו לזוז מאיזור זה, ולא נוכל לשהות כאן ללא בסיס'.

„אמר לי: אני לא רוצה לזוז מפה ואפילו אמות. ואיזור זה היתה היתקלות עם צעירי השחרור ונהרגו בה חמישה צעירים; אתה יודע את זה'.

„ניסיתי לשכנעו והוא סירב. אמר לי: אם רצונך לזוז, אני לא אלך אתך ויותר טוב שאפטר ממך'. היתה התנהגותו לא טבעית, והיה זועם עלי על כל מלה.

„זאתי אל האיזור. מצאתי שהאיזור מסוכן ויש בו הרבה סיורים של האויב. הייתי באיזור הרחוק, מהלך יומיים, ולאחר שנשארתי בבונקר שהקמנו אותו בסוף אני ואתה (—) לא יצאתי לא ביום ולא בלילה. יצאתי רק כדי לשאול עליכם באותם אזורים אשר היינו נחים בהם ולא מצאתי שום סימן עליכם. אני עכשיו... (—) באיזור עצמו, לבדי רוב הזמן.

„אני עייף מאוד כתוצאה מהתנאים שהיו. אני מתפלל לאלוקים שניפגש טוב.

„הנני להודיעך, שכתבתי מכתב אל החבר (—) והוא נמצא עכשיו אצל (—). פעם אחת ביקש החבר

(—) להתקשר שם, ולא הייתי כתוצאה מהתנאים הקשים. יש לי רק רימוניד אחד. זאתי יודע ואני מבקש ממך להתקשר עם (—), אם זה אפשרי. תודיע לו שאני זקוק לאקדח או כל דבר אחר, כי אתה יודע שאין לי אפילו כדור אחד להגן על עצמי באם אצטרך.

„ד"ש לכל המתקוממים הנמצאים באיזור הצפון."

תקרית נזלה — ג'בליה • ראשיתה של התקרית בפעילות חוליה רגילה וסיומה — בניצול ההצלחה במבצע יזום שהביא להריגת מחבלים נוספים.

באחד מימי ספטמבר, בשעה 1300, סירה חוליה ובה ארבעה לוחמים בפרברי הכפר נזלה. החוליה הבחינה בקולות שעלו מבית חשוד, שבדרך-כלל אין בו תנועה. מפקד הכוח הורה מייד לשני חיילים לסגור על החלק האחורי של הבית. תוך כדי כך הבחינו החיילים הסוגרים בשני אנשים הקופצים מהגג. החיילים פתחו עליהם באש והרגו אחד מהם. בבדיקת הבית נמצא מחבוא בין הגג ותקרת החדר. במקום נמצא רובה-סער „קלשניקוב“.

במקום היו ארבעה מחבלים נוספים שנמלטו לפרדס, ליד מחנה הפליטים ג'בליה.

עם חשיכה סגר כוח על הפרדס מטוח גדול ועם שחר צימצם את האיזור הסגור. שני מחבלים, שהיו בפרדס, ניסו לפרוץ את ההסגר ונהרגו. ברשותם נמצא נשקם האישי.

ניתוח האירועים

מניתוח האירועים עולות המסקנות הבאות:

א. ההצלחה בתקריות היא תוצאה ישירה של פעולה נכונה שפעלו מפקדים זוטרים.

ב. ניתוח מודיעיני נכון ומהיר של החומר שנתפס מביא למבצעים יזומים, הנושאים לרוב פרי.

למרות ריבוי ההצלחות היו גם כשלונות, ושוב אנו למדים שהגורם הקובע להצלחה או לכישלון הוא יכולת הפעולה של המפקד הזוטר והחייל הבודד.

דוגמה לחוסר הצלחה ישמש האירוע הבא:

תקרית בית-חנון • בחודש ספטמבר, בדמדומי ערב, נעה חוליה מדרום לכפר בית-חנון. לפתע נשמעו מהכפר יריות. החוליה — ארבעה לוחמים בפיקוד מש"ק — התחילה לנוע לעבר מקור הירי לאורך דרך, תחומה בעצים קוצניים. לאחר עשרות מטרים אחדות הבחינו אנשי החוליה בשלוש דמויות נעות לעברם ומתקרבות אליהם לאורך הדרך. בהתאם לפקודת מפקד החוליה נצמדו החיילים לצדי הדרך בצל העצים (יש לזכור שהיום החל להחשיך).

כשהגיעו הדמויות למרחק כ-100—120 מטרים, לערך, מהחוליה יר צעק לעברם אחד החיילים בערבית „בואו הנה!“, וזאת ללא פקודה. מתוך יוזמה עצמית. לשמע הצעקות מיהרו השלושה וברחו.

החוליה פתחה עליהם באש, אך ללא תוצאות. בתחקיר, שנערך למחרת, התברר שהמחבלים רצחו בבית-חנון ערבי העובד בישראל, ונמצאה בדרכה למקום מסתור. היריות ששמעו חיילי החוליה ועוררו אותם לפנות לכפר היו יריות ההוצאה להורג.

זוהי דוגמה אופיינית המוכיחה עד כמה נתונים גורלן של היתקלות ושל השיטה כולה בידיהם של מפקדים זוטרים ולוחמים מן השורה.

הגורם האנושי

נוסף לגורמי הלחימה נודעת חשיבות מכרעת בהשגת ההצלחות למספר גורמים נוספים:

יות לומדות את השטח, האוכלוסיה ומופעלות בשליטה מר-כזית. הכוחות צוידו בעזרי מודיעין המאפשרים איכון מהיר של מחבלים ויעדים בשיטה המאפשרת לכל הכוחות ברצועה לפעול מתוך הבנה הדדית. הפעילות נמשכת כל שעות היום והלילה, ללא הפסקה, והשטח לעולם אינו נשאר ללא לוחמים.

ב. תכנון מבצעים יזומים.

ג. מבצעים חפוזים מידיים לאור ידיעות מזדמנות. במקרים אלה גם נוהל הקרב חפוז ומתבצע מיידית.

ד. פעולות-עזר למבצעים. הופעה מערכת מחסומים ובדיקות בכל הרצועה, הוצאו תעודות-זהות חדשות ונקטו פעולות על-ידי גורמים ממשלתיים אחרים מחוץ לצבא, שהטילו סנקציות על המחבלים ורכושים.

כל המבצעים ברצועה ותכנונם נתונים בשליטה מרכזית אחת, המאפשרת שינוי מהיר של משימות ופעולה מקבילה ומתואמת בכל גזרת הפעולה.

תיאור הפעילות

להלן תיאור תקריות אחדות:

הריגת מחבל בפרדסי נזלה • באחד מימי אוגוסט, בשעות אחר-הצהריים, נעה חוליה בת ארבעה לוחמים בפיקוד סמ"ר בפרדסים, מערבית לכפר נזלה. בשעה 14.30 הגיעה החוליה לקרבת בית הנמצא בבניה ונערכה למארב-תצפית בתוך פרדס סמוך. בשעה 15.30, לערך, הבחין אחד מחיילי החוליה במחבל מזוין שנע כ-15 מטרים מערבית למקום המארב. מפקד החוליה פקד לפתוח באש על המחבל ולהסתער לעברו. המחבל נהרג במקום. ברשותו נמצאו תת-מקלע „קל-גוסטב“ ורימון. בקרבת מקום נמצא אורח המוכר לחוליה מסיוריה הקודמים בשטח. איש זה טען שהחוליה הצילה אותו. להלן סיפורו:

מחבלים אחדים באו לביתו ותבעו ממנו להקים בונקר עבורם בביתו הנבנה. לכשסירב, הודיעו לו כי ייפרד ממשפחתו כיוון שיוצא להורג. ואכן, במקום נמצאו טורייה וקבר חפור.

בתקרית זו פעלה „חוליית-הפרדסים“ כחלק ממערכת כללית של חוליות-פרדסים — ובהצלחה מקסימלית. פעולתו המהירה של מפקד החוליה היא שהביאה לתוצאה המוצלחת. תקרית זו אופיינית לעשרות תקריות בכל רחבי הרצועה, שהביאו לחיסול המחבלים.

היתקלות במחבלים במחנה הפליטים שאטי באוגוסט 1971 • היתקלות זו היא דוגמה לפעילות חוליה בשטח בנוי (מחנה פליטים).

באחד מימי אוגוסט, בשעה 1630, נע סיור של כוחותינו במחנה הפליטים שאטי. הסיור מנה חמישה חיילים בפיקוד סמל. האנשים נעו במקביל בשני רחובות סמוכים (ראה מרשם). כשהגיע מפקד הסיור לנקודה ת', ראה שני אנשים בורחים ונכנסים לבית א'.

הסמל פרץ מייד לבית א' ואז נזרק לעברו רימון מחצר בית ב'. הסמל והחייל שהיה אתו קפצו החוצה והרימון התפוצץ בלי לגרום להם נזק. מפקד החוליה סגר מייד על הבית בנקודות ת', ש', ק', הזעיק תגבורת וזרק רימונים לבתים ב' ו-א'. כתוצאה מזריקת הרימונים ומחוסר יכולתם של המחבלים להימלט נהרגו שניים מהם וגוויותיהם נמצאו בבית ב'. במקום נמצאו שלושה רימונים, אקדה וכרזות של ארגוני מחבלים.

לעומת הפיגועים שבוצעו באותו זמן — מראה כי ההצלחה רבה. אבל לא בכך עיקר ההישג.
עיקר ההישג הוא בנקודות הבאות:

- בחירת השיטה הנכונה וישומה.
- עמידת הלוחם בדרישות-הלחימה המסובכות ובמאמץ הנפשי.

- חינוך הלוחם והמפקד הזוטר ללחימה תוך הקפדה על ערכים.

בהישגים בנקודה אחרונה זו טמון עיקר ההצלחה בפעילות ברצועה. כפי שהודגש לעיל, האחריות לפעולות כאן מוטלת על שכמם של מפקדים זוטרים בעלי תושיה, מנהיגות ויכולת פיקוד; מפקדים אלה שומרים על ערכי מוסר ועל טוהר הנשק. ההתנהגות המוסרית הגבוהה שמגלים החיילים הפועלים נגד המחבלים ברצועה גם היא היתה גורם שסייע לשמוט את הקרקע מתחת רגלי המחבלים, ולמעשה ניטל מהם כיום הבסיס-המוצק של תמיכת האוכלוסייה. ההצלחות בקרב בשילוב עם ההתנהגות הנאה של לוחמינו הרחיקו את האוכלוסייה המקומית משיתוף פעולה עם המחבלים, וככל שגדל הפער בין האוכלוסייה למחבלים כן גדלה הצלחתנו.

א. יכולת העמידה הנפשית של הלוחם • הלוחמים הסתובבו משך ימים וליילות בתוך אוכלוסייה עוינת; קריאות גנאי ועל-בונות היו מנת חלקם היומית של הלוחמים. קל מאוד להיגרר, במקרים אלה, למעשי אלימות. יש להדגיש שההכשרה הנפשית של הלוחמים מנעה היגררות לתגובה אלימה כלפי נשים, ילדים ואזרחים, וכי התנהגות הלוחמים ככלל היתה ללא דופי.

ב. טוהר המידות • בפעולתם היום-יומית באים הכוחות במגע ישיר עם התושבים ועם רכושם. יש לציין לשבח שתופעות שליליות כגון: גנבות, התנהגות בלתי-מוסרית או פגיעה ברכוש, אינן קיימות בין הלוחמים.

ג. המאמץ הפיסי — ההשגרה • המאמץ הפיסי הנדרש כאן מהלוחמים הוא עצום — שעות עבודה ממושכות ורצופות בשטח — בפעילות אחידה וחד-גונית בעיקרה. אולם גם במשימה זו עומדים הלוחמים בהצלחה, וראויים הם לציון מיוחד על כך.

סיכום

סיכום הפעילות במספרים יבשים — מחבלים שנהרגו ונתפסו

שיחה ערב היציאה

ס"ל יעקב

כאשר תרדו כעת לרצועה, תכירו מלחמה חדשה ואויב חדש — אויב שיש לו משפחה, שיש לו אָם וילדים קטנים. אתם תירו במחבל, ותראו את אמו ואחותו בוכות ליד גופתו; תעצרו מחבל ותראו את ילדיו הקטנים נגרים אחריו כשתוציאוהו מביתו; ואז תשאלו ודאי את עצמכם, האם צודקים אתם כשאתם עושים זאת? אתם תראו נשים וילדים מיידיים בכס אבנים וקוראים קריאות בוז; תראו אותם חיים בעוני איום, ותזכרו שכמה מכם גרים במקום בו היו אולי לפנים בניהם של כמה מהם; ואז תשאלו, מדוע אנו שבעים ומדוע הם רעבים וחסרי בית? השנאה שבעינייהם תהיה מוחשת יותר מאשר מידת הצדק שבמעשיכם. הבעיה בפניה תעמדו בתקופה הקרובה ברצועה, תהא בעיה חמורה, והיא תעסיק אתכם רבות בעתיד, כחלק מן הבעיה המוסרית והמצפונית של עמנו כולו.

הדבר הראשון שאנו חייבים בו הוא — להביט בעיניים פקוחות ובאומץ לב, לראות את המציאות ולהודות באמת גם כשאינה נוחה. לכן הקדמתי את תיאור הסבל, העוני והשנאה השוררים ברצועה ותיאור הספקות והפקוקים המתעוררים למראיהם.

ביום ראשון נרד לרצועת עזה. גם אלה מכם שהם בעלי נסיון קרבי ייתקלו פה בבעיות שלא נזדמנו להם בתעלה או בבקעה.

אנחנו הולכים ומתרחקים מתקופת המלחמה. כל עוד חיינו בסכנת השמדה ומחנק — בהרגשה שמבקשים את נפשנו — היתה דאגת העם נתונה כולה להצלת הנפש. כשחולפת הסכנה, שבים בני-האדם ומבקשים לברר לעצמם את שאלת הזכות והצדק; ומי שאין לו תשובה לשאלות אלה עלול להגיע למסקנות המערערות את הבסיס המוסרי של מלחמות צה"ל. מכיוון שבסיס מוסרי זה הוא יסוד קיומנו בארץ הזאת ואחד ממרכיבי העוצמה של צה"ל, חובה עלינו לראות ולבחון את הדברים בעיניים פקוחות.

אתם עומדים בראשית דרככם בצבא. קרוב לוודאי שחלק משנות שירותכם תהיינה שנים של שלום. החיילים שיצטרפו לצה"ל יחונכו בחברה מתלבטת ומפקפקת, שתבקר את עצמה בחריפות. יתכן כי תוטלנה עליכם משימות דומות לאלה שתוטלנה עליכם כעת ברצועה. כאשר מובילים חיילים למשימות אלה, חובה להסביר את מידת הצדק והאמת שיש בהן.